

Az ismeretkör: **Literacy**

Kredittartománya: 12 kredit

Tantárgyai:

- 1) Irodalmi és anyanyelvi nevelés módszertana 1.
- 2) Irodalmi és anyanyelvi nevelés módszertana 2.
- 3) Nyelv- és beszédművelés

Tantárgy neve: Irodalmi és anyanyelvi nevelés módszertana 1. ÓVODAPEDAGÓGUS ANGOL NYELVEN alapszak Neptunkód: BLOVOP1007ANG	Kreditértéke: 4
--	------------------------

A tantárgy **besorolása: kötelező**

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” 50%elmélet-50%gyakorlat

A tanóra típusa: ea+gyak és óraszám: 2ea+2gy/hét, 30 ea+30 gy az adott félévben,

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó **további módok, jellemzők:**

- a szorgalmi időszak heteire lebontott és minden órára részletesen kidolgozott tematika közös elektronikus felületen elérhető
- az előadások témaköreinek **ppt**-i elérhetőek közös elektronikus felületen
- a feladatok, a kidolgozásuk és értékelésük részletes szempontsora a közös elektronikus felületen
- digitális tananyag (elméleti jegyzet, feladatgyűjtemény, tervezetgyűjtemény, tematikus antológia) biztosítása az elektronikus tanulmányi rendszeren keresztül

A számonkérés módja: gyakorlati jegy a teljesített feladatok és a féléves tematika szerint megírt **zárthelyi dolgozat** alapján

- a feladatok értékelése: megfelelt/nem felelt meg,
- a zárthelyi dolgozatok értékelése: az elégtelentől jelesig

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további módok:**

Feladatok:

- **memoritergyűjtemény összeállítása** a megadott műfaji és esztétikai választási szempontok szerint
- **beszámoló a memoritergyűjteményből**
- **interjúkészítés** megadott szempontok alapján a 3 téma egyikéből:
 - Az irodalmi anyag választásának szempontjai az óvodában
 - A nyelvi-kommunikációs fejlődés követésének módszerei az óvodában
 - A keresztény ünnepek szerepe az óvodai irodalmi és erkölcsi nevelésben
- **prezentáció** a kiadott témakörök egyikéből, **opponensi értékelés, önértékelés, oktatói visszajelzés**
- **tervezetírás csoportmunkában** kiadott témakör (irodalmi alkotás) alapján; közös értékelés

A tantárgy **tantervi helye:4. félév**

Előtanulmányi feltételek: nincsenek

Tantárgyleírás:

Anyanyelvi és irodalmi nevelés fogalma, területei, tevékenységformái; A felkészülés és tervezés szerepe az anyanyelvi és irodalmi nevelés; Az irodalmi műfajok szerepe és helye az óvodai nevelésben; A népmese, műmese műfajelméleti és módszertani megközelítése; A nyelvi szocializáció, literációs nevelés az óvodában; A beszéd fejlődése és a nyelvi-kommunikációs nevelés; Az irodalmi nevelés és az óvodai ünnepek szerepe az óvodáskorúak nevelésében

A kurzus során érintjük a digitális kompetenciával kapcsolatos ismereteket. a médiaértés, és a kritikus, szelektív médiafogyasztás kérdéseit, a digitális lábnyom és az online zaklatások fogalmát is. A kreatív, ugyanakkor felelősségteljes használat kapcsán célunk, hogy hallgatóink képessé váljanak a valós tények és a fikció megkülönböztetésére, felismerjék a valóságábrázolás különböző szintjeit. Témakörünk még a digitális írástudás fogalma, azaz az információs-műveltség és a kommunikációs technológiák hatékony használata. Az információhoz való hozzáférés, annak kritikus és kompetens értékelése, pontos, kreatív felhasználása az elérendő cél. Az alapvető etikai és jogi kérdések megértése és alkalmazása szintén a kurzus témáinak része.

kötelező és ajánlott irodalom:

1. **Zilahi Józsefné: *Mese-vers az óvodában.* Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1998. ISBN 963 9024 53 8**
2. Bakonyi Anna-Karczewic Ágnes: *Az óvodapedagógusok nagykönyve, Az ismerettől a megvalósításig.* Neteducatio Kft., Bp., 2016. ISBN 978 615 80328 5 8
3. Bálint Péter (szerk.): *A meseszöveg változatai.* Didakt, Debrecen, 2004.
4. Bálint Péter (szerk.): *Közelítések a meséhez.* Didakt, Debrecen, 2003. ISBN 963 206 273 6
5. Baranyai Norbert_Gesztelyi Hermina: *Ölbéli játékoktól az iskolai játszámáig, Gyerek- és ifjúsági irodalom a közoktatás különböző szintjein,* Debreceni Egyetemi Kiadó, 2020. ISBN 978 963 318 481 3
6. Bárdos József-Galuska László: *Fejezetek a gyermekirodalomból.* Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, 2013. ISBN 978 963 19 7429 4
7. B. Kiss Attila: *Gyermekirodalom az óvodában:* http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/GYERMEKIRODALOM_AZ_VODBAN/index.html
8. Dankó Ervinné: *Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában.* Okker Kiadó, Budapest, 2000.
9. Dankó Ervinné: *Irodalmi nevelés az óvodában.* Okker Kiadó, Budapest, 2004.
10. Fenyő D. György: *Útikalauz a vershez, Tilos az Á Könyvek,* Bp., 2020. ISBN 978 963 587 026 4

Előírt szakmai kompetenciák, kompetenciaelemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul:

a) tudása

- Rendelkezik a 3–7 éves gyermek harmonikus és komplex személyiség-kibontakoztatását, teljes körű egészségfejlesztését megalapozó és elősegítő szaktudományos és módszertani ismeretekkel.
- Ismeri az óvodai nevelés szakterületének alapvető dokumentumait, tisztában van az óvodai nevelés általános céljaival, feladataival, a tevékenységi formák tartalmaival és ezek összefüggéseivel.
- Ismeri az óvodai nevelésben alkalmazható tervezés különböző szintjeit, a tervezés elméletét és módszertanát, az egyes szintek összefüggéseit, sajátosságait.
- Alapvető ismeretei vannak a 3–7 éves gyermek érési-fejlődési folyamatának pszichológiai, biológiai tényezőiről, jellemzőiről, törvényszerűségeiről és a gyermeki tanulás sajátosságairól. Tisztában van a koragyermekkor mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével, továbbá a fejlődést és hátránykompenzálást támogató eljárásokkal.
- Ismeri az óvodás gyermek megismerésének módszereit.
- Tájékozott a digitális kultúrában, ismeri az óvodás korosztály digitális eszközökhöz való viszonyát és azok hatását a gyermeki személyiség fejlődésére.
- Tisztában van a játéktevékenység gyermeki fejlődésben betöltött meghatározó szerepével.
- Tisztában van a művészeteknek az óvodás gyermek személyiségfejlődésében betöltött szerepével és hatásrendszerével.
- Ismeri a 3–7 éves gyermek személyiségének kibontakoztatásához, az életkori sajátosságoknak és az egyéni fejlődési ütemnek megfelelő differenciált stratégiákat és módszereket, ezek kiválasztásának és alkalmazásának szempontjait, lehetőségeit.

- Érti az összefüggést a 3–7 éves gyermek fejlődését meghatározó spontán és tervszerű környezeti hatásrendszer, a direkt és indirekt nevelési módszerek, valamint az óvodai nevelés tevékenységi formáiban megvalósuló tanulási folyamatok között.
- Értelmezni tudja a gyermeki fejlődés szociokulturális beágyazottságát és annak hatását a pedagógiai folyamatra. Tisztában van a hátrányos helyzet komponenseivel és determinánsaival.
- Tájékozott az integráció és inklúzió kérdéskörében.
- Ismeri saját szakterületén, illetve intézménytípusában a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit.
- Rendelkezik az óvodai nevelés feladatainak ellátásához szükséges alapvető család- és gyermekvédelmi, gyermekjogi ismeretekkel, tájékozott a kora gyermekkori intervenció témakörében és a segítségnyújtás lehetőségeit illetően.
- Ismeri az óvodapedagógusi hivatás szakmai, etikai és jogi szabályait, társadalmilag elfogadott normáit, az óvodapedagógus szerepkörhöz tartozó kommunikáció sajátosságait és hatásrendszerét.

b) képességei

- Pedagógiai, pszichológiai, társadalomismereti és módszertani ismereteit az óvodai nevelés pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.
- A 3–7 éves gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőinek és egyéni sajátosságainak ismeretében meghatározza és kiválasztja a megfelelő nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat és tartalmakat, képes a pedagógiai folyamat differenciált irányítására-facilitálására, elemzésére és értékelésére.
- Megfigyeli, feltérképezi és rögzíti a 3–7 éves gyermek személyiségének, képességstruktúrájának sajátosságait és a gyermeket körülvevő családi közeg szociokulturális meghatározóit, képes az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követésére.
- Adaptív módon épít a 3–7 éves gyermekek eltérő személyiségére, előzetes tapasztalataira, tudására, kompetenciáira, életkori sajátosságaira.
- Támogatja a 3–7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkorszpecifikus alakítását.
- Képes az óvodáskorú gyermekek integrált, inkluzív nevelésének szakszerű támogatására, a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését segítő adekvát módszerek alkalmazására.
- A gyermeki önkifejezést, a művészeti ágakhoz kapcsolódó befogadó és alkotó tevékenységeket szakszerűen támogatja.
- Él a digitális környezet adta fejlesztési lehetőségekkel.
- Az óvodai nevelés módszereit és napirendjét úgy alakítja, hogy azzal a 3–7 éves gyermek teljes körű egészségfejlesztését valósítja meg.
- A gyermekintézmény partnereivel – család, bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, szakszolgálatok, szakmai szolgáltatók, más köznevelési intézmények, fenntartó – előítéletmentes, kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer alakít ki, együttműködik, szakmai szituációkban szakszerűen, közérthetően és hitelesen kommunikál, a gyermeket érintő problémák esetén segítséget nyújt, a megoldási lehetőségek kidolgozásában közreműködik.
- Eligazodik az óvodai nevelést szabályozó szakmai, etikai és jogi dokumentumokban, azok vonatkozó részeit mindennapi munkája során felhasználja.

c) attitűdje

- Elkötelezett a 3–7 éves gyermek és a gyermekcsoport tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését elősegítő stratégiák, módszerek, tevékenységek megválasztása és a támogató környezet kialakítása iránt.
- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.

- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermek-, játék- és tevékenységközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Nyitott a szimbolikus önkifejezési formák irányába, művészeti tevékenységekben szívesen vesz részt.
- Igénye van az óvodai nevelési folyamat több szempontú elemzésére-értékelésére, és az eredmények tükrében a jövőbeni tervek és tevékenységek átgondolására, módosítására.
- Nyitott az újabb hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatási eredmények, a módszertani innovációk és az információs és kommunikációs technológiák kínálta lehetőségek megismerésére és alkalmazására.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal a rábízott 3–7 éves gyermekekért, a gyermekcsoportért, a nevelési intézményben végzett tevékenységéért.
- Hatáskörében felelősséget vállal a 3–7 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztéséért.
- Felelősséggel tartozik az óvodáskorú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.
- Felelősséget vállal az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Hatáskörében felelősséget vállal a gyermekek fenntartható fejlődésre irányuló magatartásának tudatos formálásáért.
- Reflektív óvodapedagógusként, autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.
- Szakmai együttműködések kialakításában és fenntartásában felelősséggel működik közre.
- Óvodapedagógiai, szakmai tevékenységén túl felelősséget vállal saját intézménye küldetéséért és a hazai óvodai nevelés nemzetközileg is elismert értékeinek megőrzéséért.

Tantárgy felelőse: Zóka Katalin, főiskolai tanár, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: **Tantárgy oktatásába bevont oktató:** Dr. Gasparicsné dr. Kovács Erzsébet, főiskolai tanár PhD